

Sammansatta livsmedel - krävs gränskontroll eller inte?

Stödjande instruktion för livsmedelskontrollen

Det finns många faktorer som påverkar om livsmedel som innehåller både animaliska och vegetabiliska ingredienser måste gränskontrolleras eller inte. För att bedöma vilka krav som gäller för en viss produkt kan Livsmedelsverket göra en klassning av produkten med hjälp av en frågeblankett.

Vad är sammansatta livsmedel?

Ett sammansatt livsmedel innehåller både produkter av vegetabiliskt ursprung och bearbetade produkter av animaliskt ursprung. Se definitionen i artikel 2 a) i beslut 2007/275/EG.

Om det finns råa animalier i slutprodukten bedöms det som ett animaliskt livsmedel.

Om vegetabilier med en teknisk funktion i produkten, som behövs för tillverkningen (till exempel för att ge smak och konsistens) har tillsatts en animalisk produkt är slutprodukten inte ett sammansatt livsmedel. Den klassas då istället som ett animaliskt livsmedel.

Produkter som ska gränskontrolleras

Endast de produkter vars KN-nummer finns med i bilaga I, beslut 2007/275/EG ska gränskontrolleras.

För följande sammansatta livsmedel finns krav på gränskontroll:

- Sammansatta livsmedel som innehåller bearbetade köttprodukter. Se artikel 4 a) i beslut 2007/275/EG.
- Sammansatta livsmedel som till minst hälften består av bearbetade produkter av mjölk, fisk eller ägg. Se artikel 4 b) i beslut 2007/275/EG.
- Sammansatta livsmedel som till högst hälften består av mjölkprodukter som inte är lagringståliga i rumstemperatur eller som har värmebehandlats i sin helhet. Se artikel 4 c) i beslut 2007/275/EG.

Sammansatta livsmedel ska åtföljas av hälsointyget för sammansatta livsmedel. Av förordning (EU) nr 28/2012 framgår vilket intyg som ska användas.

Produkter som inte behöver gränskontrolleras

Sammansatta livsmedel som till mindre än hälften består av bearbetade produkter av mjölk, fisk, ägg och honung behöver inte kontrolleras vid gränsen. De måste dock vara lagringståliga i rumstemperatur eller också måste hela innehållet ha genomgått en fullständig värmebehandling.

Ett sammansatt livsmedel som innehåller mindre än 50 procent mjölk och som inte behöver gränskontrolleras måste ändå komma från ett godkänt land för export av mjölkprodukter till EU. Se artikel 6.2 i beslut 2007/275/EG.

Följande livsmedel behöver inte gränskontrolleras om de följer artikel 6.1 i beslut 2007/275/EG. Se detaljerade beskrivningar av dessa undantag med aktuella KN-nummer i bilaga II till beslut 2007/275:

- Kex, bröd, kakor, med mindre än 20% mejeri- eller äggprodukt.
- Choklad, konfektyrprodukter, sötsaker, med mindre än 50% mejeri- eller äggprodukt
- Kosttillskott med mindre än 20% animalieprodukter exklusive köttprodukter, förpackade för slutkonsument.
- Oliver fyllda med fisk (olika mängd beroende på KN-nummer).
- Pastaprodukter och nudlar som inte är blandade med eller fyllda med köttprodukter, med mindre än 50% mejeri- eller äggprodukt.
- Buljonger och aromer för soppor, som är förpackade för slutkonsument och innehåller fiskextrakt.

Även om dessa produkter undantas gränskontroll kan det finnas skyddsåtgärder som är överordnande. Det innebär att en produkt som är undantagen från gränskontroll enligt detta beslut, ändå kan omfattas av importförbud. Nedan finns exempel på denna situation.

Exempel på när du måste ta hänsyn till olika rättsakter

- Beslut 2002/994/EG specificerar vilka animaliska livsmedel från Kina som omfattas av importförbud eller restriktioner.
- I bilaga II till beslut 2007/275/EG framgår att kosttillskott med mindre mängd animalier undantas från kravet på gränskontroll.
- Om vissa animaliska ingredienser i kosttillskott kommer från Kina, exempelvis sköldkörtelextrakt från gris, är det dock förbjudet att importera kosttillskottet, enligt beslut 2002/994/EG.
- Liknande situationer kan uppstå med andra produkter som undantas från gränskontroll enligt bilaga II till beslut 2007/275/EG.

Krävs gränskontroll eller inte?

Sändningens kommersiella dokument tillsammans med produktens märkning, särskilt ingrediensförteckningen, ger underlag för bedömning av om varan ska gränskontrolleras eller inte. Slutlig bedömning av produkten görs på en klassningsblankett framtagen av Livsmedelsverket, se tipsrutan nedan.

Om ett sammansatt livsmedel innehåller flera animaliska ingredienser som ägg, fisk och mjölk ska man lägga ihop procentandelen för var och en av dessa. Tillsatt vatten räknas bort när man fastställer andelen animalier och andelen vegetabilier.

Observera att för vissa livsmedel som inte ska gränskontrolleras finns ändå krav i lagstiftningen på att sändningen ska åtföljas av handelsdokument med information om produkten. Se artikel 6, 1a) punkt iv i beslut 2007/275/EG.

Exempel - Bedömning om gränskontroll behövs eller inte

En mjölk- och vattenbaserad sås med fisk, ägg och vegetabilier som läggs i en wrap är ett sammansatt livsmedel. Wrapbrödet utgör den vegetabiliska delen. Vattendelen dras bort. För att kunna bedöma om denna produkt kan undantas gränskontroll krävs ytterligare information, bland annat om mängd animaliska ingredienser.

Det kan finnas tre olika alternativ:

1. Om andelen mjölk, fisk och ägg tillsammans utgör mer än 50 procent krävs gränskontroll. Se artikel 4 b) i beslut 2007/275/EG.
2. Om de animaliska ingredienserna tillsammans utgör mindre än 50 procent krävs också gränskontroll, eftersom produkten inte kan förvaras i rumstemperatur eller är värmebehandlad i sin helhet.
3. Om wrapen i sin helhet är värmebehandlad och innehåller mindre än 50 procent animaliska livsmedel behöver den inte gränskontrolleras.

Tips – Frågeblankett krav på gränskontroll eller inte

Om importören inte kan visa upp ett CVED-beslut för en produkt som eventuellt klassas som ett sammansatt livsmedel, kan du som inspektör i ledet efter gränskontrollen använda frågeblanketten för att ta in uppgifter om produkten. Skicka blanketten till gks@slv.se, så gör Livsmedelsverket en bedömning av om produkten omfattas av krav på gränskontroll eller inte.

Frågeblankett svenska

Frågeblankett engelska

Information till importörer om hur de ska fylla i blanketten finns längst ner på denna sida.

Import - sammansatta livsmedel

Länder som är godkända för export till EU

Även om en sammansatt produkt med mjölk innehåll inte ska gränskontrolleras måste den ingående mjölkandelen komma från länder som är godkända för export till EU. Dessa länder har kontrollplaner för rests substanser av till exempel veterinärmedicinska preparat samt en djurhälsostatus som EU har godkänt. Se beslut 2011/163/EU och direktiv 96/23/EC.

För sammansatta livsmedel som undantas från kravet på gränskontroll med andra animaliska ingredienser än mjölk, behöver ingående animaliska ingredienser på grund av övergångsbestämmelser, som gäller till slutet av 2020, inte komma från godkänt land eller anläggning för export till EU. Se artikel 3.2 i förordning (EU) nr 2017/185.

För produkter klassade som sammansatta livsmedel med krav på gränskontroll måste ingående animaliska ingredienser komma från godkänt land och anläggning godkänd för export till EU. Importören kan behöva kontakta tillverkaren för att ta reda på det. Svar på frågorna i frågeblanketten behövs för produkter med animaliska ingredienser, som underlag för att gränskontrollen ska kunna göra en bedömning. Se tipsrutan ovan.

EU-kommissionens lista över godkända länder och anläggningar för export till EU

Tips - livsmedel med mjölk måste komma från godkänt land

Om det visar sig att en produkt innehåller mjölk som kommer från länder som inte är godkända för export till EU får produkten inte säljas. Det kan vara en mjölkprodukt eller en sammansatt produkt som saknar godkännandebeslut från gränskontrollen. Kontakta då gks@slv.se för utredning. Det kan vara ett sammansatt livsmedel som inte ska gränskontrolleras. Frågeblanketten behöver fyllas i för bedömning (se tips-rutan ovan). Vid tveksamheter kan du som inspektör ställa frågor på Livstecknet.

Kosttillskott

Sändningar med kosttillskott som är förpackade för slutkonsument och som innehåller små mängder animalier (mindre än 20 %) andra än köttprodukter från länder utanför EU behöver inget CVED-beslut. Dessa produkter är undantagna från gränskontroll (se listan över undantagna produkter ovan). Om kosttillskottet, som undantas gränskontroll, inte klassas som ett sammansatt livsmedel ska de animaliska ingredienserna i kosttillskottet, till exempel aminosyror/peptider, om de är utvunna ur fisk, komma från godkända länder och anläggningar för export till EU. Se artikel 6.4 i förordning 853/2004. Importören kan via tillverkaren ta reda på vilka länder de ingående animalierna kommer ifrån. Kontrollmyndigheten kan då kontrollera om dessa länder är godkända för export till EU.

Kontroll av kosttillskott

Senast uppdaterad 25 april 2019 Ansvarig grupp LK_Team Handel och myndighetssamverkan